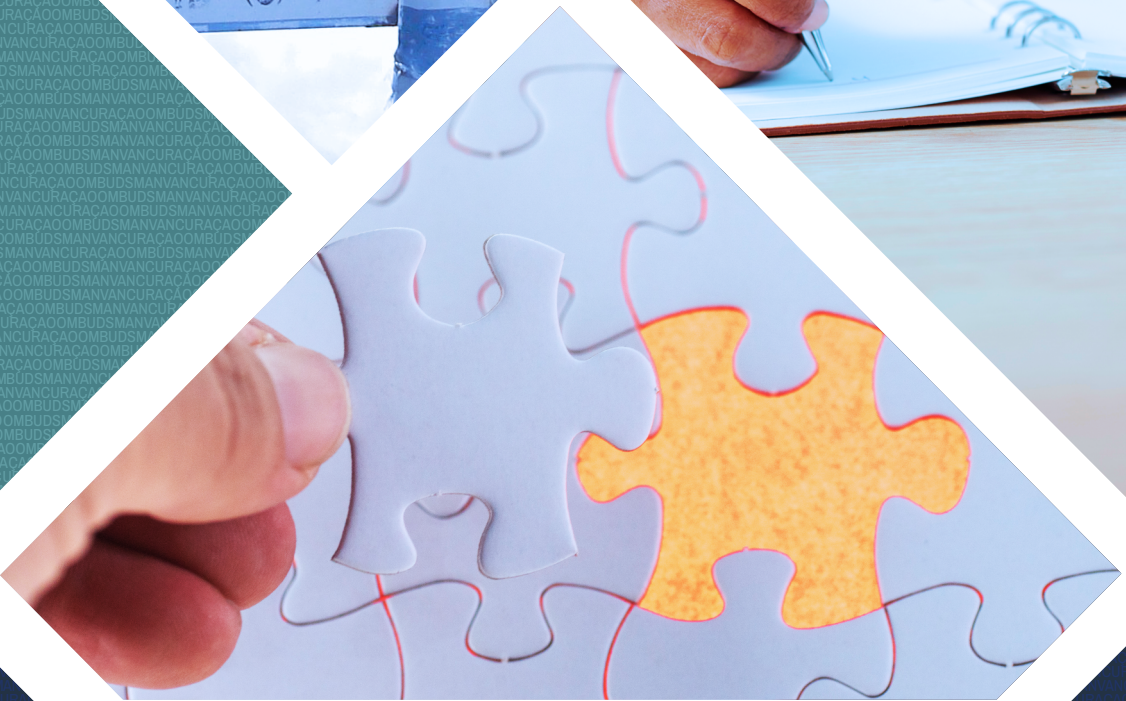
2022
JAARVERSLAG
OMBUDSMAN
VAN CURAÇAO

INHOUDSOPGAVE

Inleiding **03**

01. **De werkzaamheden van de Ombudsman** **07**
1.1 Inleiding 08
1.2 Formele onderzoeken 08
1.2.1 Voorlopige Bevindingen 08
1.2.2 Rapporten 08
1.3 Zorgbrieven 15
1.3.1 Zorgbrief inzake de sociaaleconomische gevolgen van het gebruik van mondkapjes in het kader van de leerplicht 15
1.3.2 Zorgbrief medegelding kinderrechtenverdragen 16
1.3.3 Zorgbrief voldoende woongelegenheid en adequate huisvesting 17
1.3.4 Zorgbrief gebruiksvergoeding woonhuizen stichting Fundashon Kas Popular [hierna: FKP] 17
1.4 Hoorzittingen 18

02. **Een overzicht van de in behandeling genomen verzoeken** **19**
2.1 Inleiding 20
2.2 Cijfermatig overzicht van de verzoeken 21

03. **De Kinderombudsman** **29**
3.1 Inleiding 30
3.2 Werving en selectie Kinderombudsman 30
3.3 Enkele activiteiten inzake de rechten van het kind 30
3.3.1 Expertmeeting kinderrechten 32
3.3.2 Zorgbrief inzake de sociaaleconomische gevolgen van het gebruik van mondkapjes in het kader van de leerplicht 32

04. **De bedrijfsvoering van het bureau van de Ombudsman** **33**
4.1 Inleiding 33
4.2 Financiële verantwoording 34
4.3 Personele aangelegenheden 34
4.4 Huisvesting 34
4.5 Rondetafelgesprek inzake armoede 34
4.6 Workshop openbaarheid van bestuur 35
4.7 Koninkrijksconferentie inzake armoede 35
4.8 Betrekkingen die de Ombudsman buiten zijn ambt heeft vervuld 36
4.9 Rechtspositie Ombudsman 36

Bijlages **38**

INLEIDING

In dit verslag wordt op beknopte wijze aangegeven hoe het instituut van de Ombudsman in het jaar 2022 heeft gefunctioneerd. Verder wordt, zoals gebruikelijk, ook stilgestaan bij enkele ontwikkelingen die in het verslagjaar relevant waren voor dit instituut.

In het jaar 2022 heeft de Ombudsman 811 verzoeken in behandeling genomen. In de kern had het overgrote deel van deze verzoeken betrekking op het uitblijven van een reactie van de overheid op diverse verzoeken en hulpvragen van burgers. Ook overheidsmedewerkers, die geen reactie hadden gekregen op hun rechtspositionele vraagstukken, wisten in het verslagjaar de weg naar de Ombudsman te vinden.

Een relatief hoog percentage van de ingediende verzoeken kon in het verslagjaar worden opgelost omdat de bestuursorganen van Curaçao hebben meegewerkt aan het vinden van praktische oplossingen voor de problemen die door de burger aan de Ombudsman zijn voorgelegd. Dit laat nogmaals zien dat adequate medewerking van de overheid – die bij uitstek is uitgerust met de bestuurlijke instrumenten om op uitvoeringsniveau de problemen waarmee de burger geconfronteerd wordt aan te pakken – essentieel is voor de effectiviteit van het werk dat de Ombudsman doet.

Ondanks de bovengenoemde praktische medewerking was het in het verslagjaar toch weer uitdagend om van de overheid de formeel wettelijk voorgeschreven reacties te krijgen op onderzoeken, die door de Ombudsman zijn afgerond met een schriftelijk onderzoeksrapport. Zo heeft de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning niet gereageerd op de 11 onderzoeksrapporten die in het verslagjaar zijn uitgebracht naar aanleiding van gedragingen van Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer. In al deze 11 onderzoeksrapporten was de belangrijkste aanbeveling van de Ombudsman aan de overheid om de burger alsnog van een inhoudelijke reactie te voorzien. Dat de Ombudsman de overheid de aanbeveling doet om verzoeken van de burger alsnog te beantwoorden, en de burger niet zelf van een inhoudelijk antwoord op diens verzoek voorziet, ligt voor de hand, aangezien de Ombudsman niet de bevoegdheid heeft om overheidsbeslissingen te nemen. De overheid moet dus haar eigen beslissingen nemen. Voor de volledigheid wordt hierbij opgemerkt dat de wetgever de mogelijkheid voor de overheid heeft gecreëerd om, mocht zij het niet eens zijn met een aanbeveling van de Ombudsman, gemotiveerd aan te geven dat de aanbeveling niet zal worden opgevolgd. Van deze mogelijkheid is in het verslagjaar geen gebruik gemaakt.

In het kader van het vorenstaande is het verder van belang om op te merken dat het de Ombudsman al geruime tijd ook niet meer lukt om in individuele gevallen te bemiddelen bij Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer ten behoeve van de rechtzoekende burger. Deze situatie is opmerkelijk aangezien dit zich bij geen enkele andere organisatie binnen het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning voordoet. Ook via de centrale klachtenafdeling van het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning lukt het al enige tijd niet meer om informatie te krijgen van Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer, terwijl deze informatie wel nodig is om zodoende de klachten van burgers op praktische wijze te kunnen oplossen. In dit verband is het belangrijk om te benadrukken dat de Ombudsman, op grond van de bepalingen van de Landsverordening ombudsman, de bevoegdheid heeft om zowel bij de klachtenafdeling van het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning als bij Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer alle informatie c.q. inlichtingen op te vragen die nodig zijn in het kader van zijn behoorlijkheidsonderzoek. Het feit dat de wettelijk voorgeschreven verplichte medewerking toch uitblijft, is daarom zorgwekkend.

Het is belangrijk om hierbij aan te geven dat, door de jaren heen, diverse gesprekken hebben plaatsgevonden met de verantwoordelijke bewindvoerders en met Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer zelf. Structurele en duurzame verbetering van het niveau van dienstverlening door Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer is echter nog steeds nodig. Deze verbetering kan naar de mening van de Ombudsman alleen dan worden gerealiseerd, indien de knelpunten waarmee deze organisatie al jaren kampt, en die haar functioneren op negatieve wijze beïnvloeden, zo snel mogelijk worden opgelost. Nieuw grondbeleid moet worden ontwikkeld, bestaande wet- en regelgeving moet worden gemoderniseerd en het kwantitatieve en kwalitatieve personeelstekort moet worden aangepakt. Zolang deze en andere knelpunten niet zijn opgelost, en de communicatie naar de burger en de Ombudsman toe niet aanzienlijk wordt verbeterd, zal het voor de Ombudsman moeilijk blijven om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de behoorlijkheid van de dienstverlening door Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer. Rechten van burgers kunnen hierdoor, ondanks alle goede bedoelingen, niet op adequate wijze worden gewaarborgd.

Het spreekt voor zich dat deze situatie verstrekkende gevolgen heeft voor onder meer het welzijn en de sociaal-financiële ontwikkeling van burgers. In het verlengde hiervan dient te worden opgemerkt dat het niet reageren op de onderzoeksrapporten van de Ombudsman in de praktijk ook zorgt voor grote teleurstelling – en wisselende mate van verontwaardiging – bij de burger. Deze gevoelens zijn tot op zekere hoogte begrijpelijk, vooral als het gaat om burgers die zich aan de regels hebben gehouden, maar toch onredelijk lang (soms enkele decennia) moeten wachten op een inhoudelijk antwoord van de overheid.

De bevordering van de rechten van kwetsbare burgers in Curaçao heeft in het verslagjaar weer een prominente plaats ingenomen. Zo heeft de Ombudsman zowel een rondetafelgesprek als een koninkrijksconferentie georganiseerd over armoede in Curaçao, respectievelijk armoede in het Caribische deel van het Koninkrijk. De koninkrijksconferentie is samen met de andere nationale ombudsmaninstituten van het Koninkrijk georganiseerd in Curaçao; hieraan hebben sprekers en deelnemers uit alle landen van het Koninkrijk deelgenomen. Zowel tijdens het rondetafelgesprek als tijdens de koninkrijksconferentie is samen met de deelnemers uitvoerig stilgestaan bij de uitdagingen en mogelijke oplossingsrichtingen. Alle aanbevelingen uit het rondetafelgesprek en de koninkrijksconferentie met betrekking tot de aanpak van armoede zijn aan de Minister van Sociale Ontwikkelingen, Arbeid en Welzijn aangeboden.

De Ombudsman heeft verder bij de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning schriftelijk aandacht gevraagd voor de woon- & huisvestingssituatie van de Curaçaose burger, en heeft bij de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn een wetsontwerp ingediend om het recht op toegang tot schoon drinkwater te versterken.

Concluderend kan worden gesteld dat de Ombudsman in het jaar 2022 opnieuw mocht rekenen op het vertrouwen van veel burgers die hem hebben benaderd in hun zoektocht naar passende, professionele en onafhankelijke oplossingen voor hun uitdagingen. Veel en belangrijk werk is in dit verband verricht, en gelukkig konden de uitdagingen van de meeste burgers worden opgelost. Mede hierdoor wordt met tevredenheid en dankbaarheid teruggeblikt op het afgelopen jaar.

De Ombudsman van Curaçao,
Keursly Concincion

Hoofdstuk 1

DE WERKZAAMHEDEN VAN DE OMBUDSMAN

1.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft in het kort een overzicht van de wijze waarop de Ombudsman zijn wettelijke taak in het jaar 2022 heeft uitgevoerd. Een groot deel van de verzoeken, die bij de Ombudsman worden ingediend, wordt doorgaans opgelost door middel van een interventie bij de desbetreffende bestuursorganen. De interventie vindt over het algemeen telefonisch of via e-mail plaats en is er voornamelijk op gericht om een snelle en praktische oplossing te vinden voor de knelpunten waar de rechtzoekende burger of het rechtzoekende bedrijf tegenaan loopt. In sommige gevallen kiest de Ombudsman ervoor om de formele weg te bewandelen door zijn conclusies en aanbevelingen in een rapport of zorgbrief vast te leggen.

1.2 Formele onderzoeken

1.2.1 Voorlopige Bevindingen

De Landsverordening ombudsman schrijft voor dat alvorens de Ombudsman een formeel onderzoek afrondt, hij zijn voorlopige bevindingen aan de desbetreffende bestuursorganen dient voor te leggen voor een reactie. Op grond van deze wettelijk voorgeschreven procedure zijn in het jaar 2022 tweeëndertig [32] Voorlopige Bevindingen schriftelijk aangeboden aan de desbetreffende bestuursorganen. Aan de hand van de reactie van de bestuursorganen, zal de Ombudsman een beslissing nemen over de vervolgstappen in deze zaken.

1.2.2 Rapporten

In het verslagjaar heeft de Ombudsman eenentwintig [21] rapporten uitgebracht in de zin van artikel 25 van de Landsverordening ombudsman. Als bijlage bij dit jaarverslag is een kort overzicht opgenomen, waaruit onder andere blijkt op welke bestuursorganen de rapporten betrekking hadden. In dit hoofdstuk is – mede uit overwegingen van efficiëntie – ervoor gekozen om stil te staan bij drie van deze rapporten.

RAPPORT I

Rapport van 4 april 2022 in de zaak van een vakgroep medische specialisten over een gedraging die aan de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur [hierna: de Minister van GMN] kan worden toegerekend.

Waar gaat het over

In het onderhavige geval is de Ombudsman op 6 juli 2019 verzocht om de behoorlijkheid van gedragingen van de Inspectie voor de Volksgezondheid [de Inspectie] te onderzoeken. Volgens de groep zou de Inspectie in de praktijk niet onafhankelijk van het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur functioneren, onder meer vanwege het feit dat de Inspecteur-generaal a.i. voor de Volksgezondheid – die aan het hoofd staat van de Inspectie – ook als ambtenaar werkzaam is bij het Ministerie van GMN in de functie van sectordirecteur gezondheid. De Inspectie zou in dit verband niet op adequate wijze zijn omgegaan met een klacht c.q. melding die door een medisch specialist [lid van de betreffende vakgroep] is ingediend, waardoor deze specialist samen met andere specialisten onder het verscherpt toezicht, dat door de Inspectie daarna is ingesteld is, komen te vallen. De betreffende vakgroep medische specialisten meent dat het beginsel van 'veilig melden' is geschonden door de Inspectie.

Oordeel

Tijdens het onderzoek dat door de Ombudsman is uitgevoerd, heeft de Minister van GMN noch de Inspecteur-generaal a.i. betwist dat de Inspectie bij het uitvoeren van haar werkzaamheden is beïnvloed door de Minister van GMN. Documenten waaruit deze beïnvloeding expliciet blijkt zijn evenwel niet aangetroffen. Voor wat betreft de wijze waarop de Inspectie de klacht van de betreffende vakgroep medische specialisten met betrekking tot het verscherpt toezicht heeft behandeld, concludeerde de Ombudsman dat het verzoek gegrond was en dat de Inspectie de klacht niet op behoorlijke wijze heeft behandeld. De Inspectie heeft bijvoorbeeld niet gehandeld in overeenstemming met het beginsel van transparantie en met het verbod van willekeur.

> in het jaar 2022 opnieuw mocht rekenen op het vertrouwen van veel burgers die hem hebben benaderd

Aanbevelingen

De Ombudsman heeft de Minister van GMN aanbevolen om binnen acht [8] weken na dagtekening van het rapport:

1. het daarheen te doen leiden dat de Inspectie een schriftelijke inhoudelijke beslissing zal nemen op de klacht van de betreffende vakgroep medische specialisten omtrent het verscherpt toezicht;
2. de Inspectie uit te nodigen om, met inachtneming van zijn rapport en het principe van veilig melden, in ieder geval:

a. duidelijkheid te verschaffen omtrent de positie van de vakgroep medische specialisten en in het bijzonder van de positie van het lid van de groep dat de melding heeft gedaan;
b. beleidskaders vast te stellen en te publiceren inzake de wijze waarop wordt omgegaan met het principe van 'veilig melden'.

Reactie van de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur

De Minister van GMN heeft niet gereageerd op het rapport van de Ombudsman.

RAPPORT II

Rapport van 19 juli 2022 in de zaak van een burger over gedragingen die kunnen worden toegerekend aan de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning [hierna: de Minister van VVRP].

Waar gaat het over
De burger heeft de Ombudsman verzocht om de behoorlijkheid van gedragingen van Uitvoeringsorganisatie Domeinbeheer [hierna: UO Domeinbeheer] te onderzoeken. Gedragingen van UO Domeinbeheer kunnen aan de Minister van VVRP worden toegerekend. In deze zaak heeft de burger in het jaar 1988 een aanvraag bij UO Domeinbeheer ingediend om een perceel domeingrond aan hem in huur uit te geven, met als doel het uitoefenen van landbouw. Verzoeker heeft tot op heden geen beslissing ontvangen op zijn aanvraag.

Oordeel
De Ombudsman verklaarde het verzoek gegrond en concludeerde dat het uitblijven van een beslissing in de onderhavige zaak niet behoorlijk is. UO Domeinbeheer heeft niet in overeenstemming gehandeld met het beginsel van voortvarendheid.

Aanbevelingen

De Ombudsman heeft de Minister van VVRP aanbevolen om binnen acht [8] weken na dagtekening van het rapport:

1. een inhoudelijke beslissing aan de burger – die al onredelijk lang wacht op een beslissing – te doen toekomen op de door hem ingediende aanvraag;
2. medewerkers van de uitvoeringsorganisaties die onder zijn verantwoordelijkheid vallen de verplichting op te leggen om burgers tijdig te informeren over het verloop van hun zaak en de besluitvorming.

Reactie van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning

De Minister van VVRP heeft niet gereageerd op het rapport van de Ombudsman

RAPPORT III

Rapport van 17 juli 2022 in de zaak van een burger over een gedraging die aan de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn [hierna: de Minister van SOAW] kan worden toegerekend.

Waar gaat het over

De burger heeft de Ombudsman verzocht om de behoorlijkheid te toetsen van gedragingen van de sector Arbeid van het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn [hierna: het ministerie]. De burger heeft op 13 mei 2019 een verzoek ingediend voor kosteloze rechtskundige bijstand [hierna: KRB] om haar ontslag voor te kunnen leggen aan het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao [hierna: het Gerecht]. Verzoekster is – kort samengevat – van mening dat de beslistermijn die in dit geval gehanteerd is door het ministerie niet voortvarend genoeg was, waardoor zij haar verzoek bij het Gerecht niet op tijd heeft kunnen indienen. Het Gerecht heeft haar verzoek hierdoor afgewezen. Verzoekster heeft hierover meerdere keren mondeling geklaagd bij het ministerie, maar heeft geen inhoudelijke reactie gekregen.

Oordeel

De Ombudsman is van oordeel dat de overheid onzorgvuldig en onprofessioneel heeft gehandeld en dat het verzoek gegrond is. Aan de burger is acht maanden na haar ontslag een advocaat toegekend, terwijl het ministerie bekend was met de wettelijk voorgeschreven termijn van zes [6] maanden om een ontslag aan te kunnen vechten. Verwacht mocht dus worden, dat het verzoek om KRB met de nodige voortvarendheid zou worden afgehandeld, en dat daarbij rekening zou worden gehouden met de voorbereidingstijd die de gemachtigde nodig zou hebben om de rechtszaak bij het Gerecht (tijdig) aan te spannen.

Aanbevelingen

De Ombudsman heeft in deze zaak de Minister van SOAW aanbevolen om, met inachtneming van het uitgebrachte rapport en binnen acht [8] weken na dagtekening hiervan:

1. alsnog te beslissen op de klachten van de burger;
2. bij het nemen van een beslissing op de klachten van de burger, ook aandacht te besteden aan de mogelijke vergoeding van eventueel door verzoekster geleden en te lijden schade;
3. de werkprocessen bij het ministerie op een zodanige wijze in te richten dat (wettelijk voorgeschreven) termijnen beter kunnen worden gemonitord.

Reactie van de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn
De Minister van SOAW heeft niet gereageerd op het rapport van de Ombudsman.

1.3 ZORGBRIEVEN

De Ombudsman heeft in het jaar 2022 vier (4) zorgbrieven geschreven.

1.3.1 Zorgbrief inzake de sociaaleconomische gevolgen van het gebruik van mondkapjes in het kader van de leerplicht

De brief van de Ombudsman van 8 februari 2022, gericht aan de Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport [hierna: de Minister van OWCS], had betrekking op de mondmaskerdraagplicht (ter bestrijding van COVID-19) voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar. In deze brief stelde de Ombudsman dat de verplichting om een geschikt mondmasker te dragen om mogelijke gezondheidsrisico's te beheersen, niet los kan worden gezien van de plicht voor kinderen om onderwijs te volgen op grond van de Leerplichtlandsverordening. Gezien het vorenstaande is het voor de Ombudsman van belang dat kinderen zoveel mogelijk de kans krijgen om zonder onoverkomelijke beperkingen deel te kunnen nemen aan het onderwijs dat op hen van toepassing is.

De Ombudsman heeft in zijn brief benadrukt dat de kosten voor het aanschaffen van mondkapjes – gezien het feit dat een groot deel van de Curaçaose bevolking onder de armoedegrens leeft – kunnen oplopen. Dit laatste naast het feit dat het niet voldoen aan de verplichtingen uit de Tijdelijke regeling maatregelen uitzonderingstoestanden COVID-19 pandemie, vrij zware sancties met zich meebrengt/meebracht [zie in dit verband de Lei Estado di Emergensia].

In zijn zorgbrief heeft de Ombudsman de Minister van OWCS in overweging gegeven om bij handhaving van de mondmaskerdraagplicht – rekening houdend met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind – ervoor zorg te dragen dat geschikte mondmaskers van overheidswege beschikbaar worden gesteld aan schoolgaande kinderen. In dit kader heeft de Ombudsman tot slot aangegeven, dat verstrekking van mondmaskers van overheidswege geen onnodig visueel onderscheid tussen de kinderen mag creëren dat zou kunnen leiden tot stigmatisering dan wel uitsluiting van een groep [kwetsbare] kinderen.

Reactie van de Minister Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport
De Minister van GMN heeft niet gereageerd op de zorgbrief van de Ombudsman.

1.3.2 **Zorgbrief medegelding kinderrechtenverdragen**

Bij brief van 26 augustus 2022 heeft de Ombudsman de Minister van Justitie verzocht om de medegelding van enkele door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba [hierna: het Hof] gesignaleerde kinderrechtenverdragen, op korte termijn te bewerkstelligen. In deze brief gaat het om de volgende verdragen.

1. het Haags kinderontvoeringsverdrag 1980;
2. het Haags adoptieverdrag 1993;
3. het Haags alimentatieverdrag 2007 en het bijbehorende Haags alimentatieprotocol 2007;
4. het Verdrag betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van buitenlandse vonnissen in burgerlijke en handelszaken, 's-Gravenhage 1971, oftewel het Verdrag en protocol betreffende erkenning.

Als instituut dat onder meer belast is met de bevordering van de rechten van het kind in Curaçao, deelt de Ombudsman het standpunt van het Hof dat medegelding van de bovengenoemde verdragen in het belang is van het kind. Deze medegelding is op lange termijn uiteraard ook van belang voor de gehele Curaçaose gemeenschap.

Reactie van de Minister van Justitie
De Minister van Justitie heeft niet schriftelijk gereageerd op de brief van de Ombudsman, maar heeft wel mondeling aangegeven aandacht te hebben voor de medegelding van de genoemde verdragen.

1.3.3 **Zorgbrief voldoende woongelegenheid en adequate huisvesting**

In zijn brief van 6 september 2022 heeft de Ombudsman de aandacht van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning gevraagd voor de woongelegenheids- en huisvestingskwesties in Curaçao. In dit verband is de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning verzocht om met de nodige urgentie de nodige stappen te nemen om fundamentele wijzigingen aan te brengen in de bestaande wetgeving en het huidige beleid met betrekking tot woongelegenheid en huisvesting. De Ombudsman heeft in het verlengde van het vorenstaande verder aangegeven, dat het aanbod van betaalbare sociale woningen door of namens de overheid, verbeterd dient te worden en dat de wijze waarop de overheid domeinpercelen in erfpacht uitgeeft of verhuurt ook fundamenteel moet worden herzien.

Reactie van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning
De Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning heeft niet gereageerd op de brief van de Ombudsman.

1.3.4 **Zorgbrief gebruiksvergoeding woonhuizen stichting Fundashon Kas Popular [hierna: FKP]**

Op 18 oktober 2022 heeft de Ombudsman een brief gericht aan de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, waarin de problematiek omtrent het ontbreken van een wettelijke grondslag voor de gebruiksvergoeding die door of namens de overheid in rekening wordt gebracht voor FKP-woonhuizen aan de orde wordt gesteld. In deze brief verwijst de Ombudsman naar het advies van 26 november 2020 van medewerkers van het ministerie, een rapport van 23 december 2010 van de Algemene Rekenkamer van Curaçao, een evaluatierapport uit 1990 van de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking te Velde, en verschillende vonnissen van het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao.

De Ombudsman gaf in zijn brief aan dat deze problematiek directe gevolgen heeft voor een groep gepensioneerden op het eiland die zich plotseling en met terugwerkende kracht geconfronteerd ziet met de verplichting om gebruiksvergoeding te moeten betalen. Nog afgezien van het feit dat deze groep de gebruiksvergoeding niet kan betalen vanwege een precaire financiële positie, mag het volgens de Ombudsman niet zo zijn dat voor de burger belastende beslissingen met terugwerkende kracht worden ingevoerd. Een eerder niet-rechtens bestaande verplichting om gebruiksvergoeding te betalen, zal dus nu niet zonder meer kunnen worden gecreëerd.

Reactie van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning
De Minister van VVRP heeft niet gereageerd op de brief van de Ombudsman.
Als instituut dat onder meer belast is met de bevordering van de rechten van het kind in Curaçao, deelt de Ombudsman het standpunt van het Hof dat medegelding van de bovengenoemde verdragen in het belang is van het kind. Deze medegelding is op lange termijn uiteraard ook van belang voor de gehele Curaçaose gemeenschap.

Reactie van de Minister van Justitie
De Minister van Justitie heeft niet schriftelijk gereageerd op de brief van de Ombudsman, maar heeft wel mondeling aangegeven aandacht te hebben voor de medegelding van de genoemde verdragen.

1.4 HOORZITTINGEN

In het verslagjaar heeft de Ombudsman zes (6) hoorzittingen gehouden. Het instrument van de hoorzitting wordt voornamelijk ingezet om praktische oplossingen te bereiken voor de bij de Ombudsman ingediende verzoeken. In de meeste gevallen kon een oplossing worden bereikt, hoewel het toch vaak voorkwam dat de met de burger en met de Ombudsman gemaakte afspraken niet (meteen) werden nagekomen door de overheid.

Hoofdstuk 2

EEN OVERZICHT VAN DE IN BEHANDELING GENOMEN VERZOEKEN

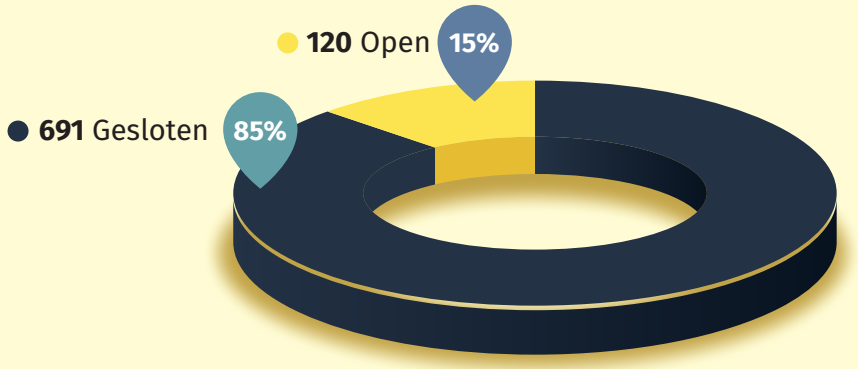
2.1 Inleiding

Elk jaar komen er bij de Ombudsman veel verzoeken binnen. In dit hoofdstuk wordt een cijfermatig overzicht gegeven van de werkzaamheden die de Ombudsman in dit verband in 2022 heeft verricht. In 2022 ontving de Ombudsman 811 verzoeken van rechtzoekende burgers en organisaties. Deze verzoeken werden voornamelijk telefonisch of via e-mail afgehandeld (interventie).

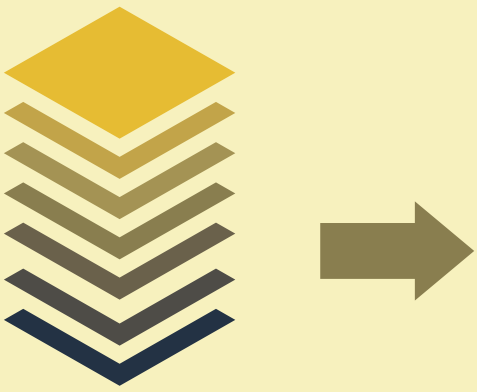

2.2 Cijfermatig overzicht van de verzoeken

811 Totaal ingediende Verzoeken

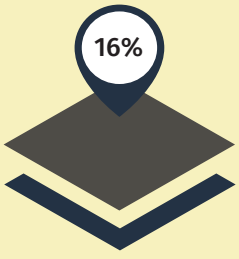
663 Totaal aantal interventies

555 zaken opgelost middels interventie

108 zaken waarbij interventie niet heeft geholpen

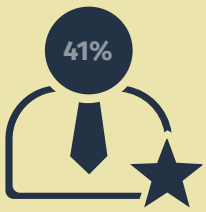

555 Totaal

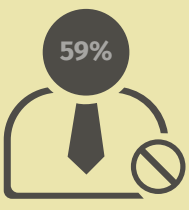
Totaal opgeloste zaken middels interventie

230

Zaken die binnen de bevoegdheid vallen van de Ombudsman

325

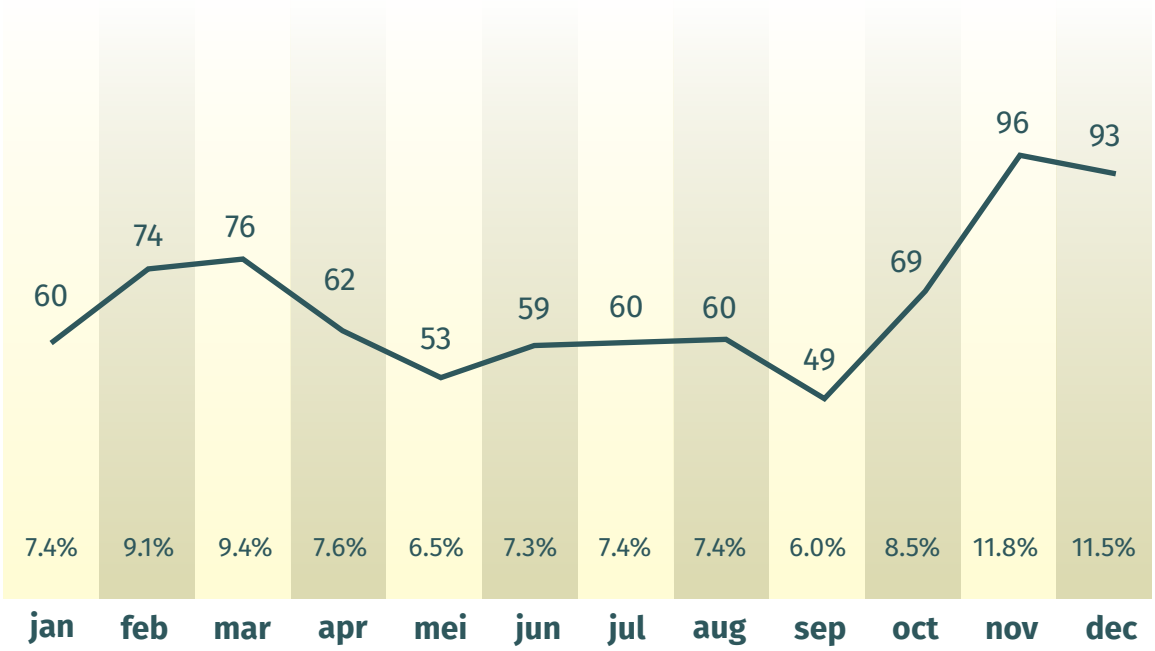
Zaken die niet binnen de bevoegdheid vallen van de Ombudsman

Overzicht ingediende verzoeken per instantie

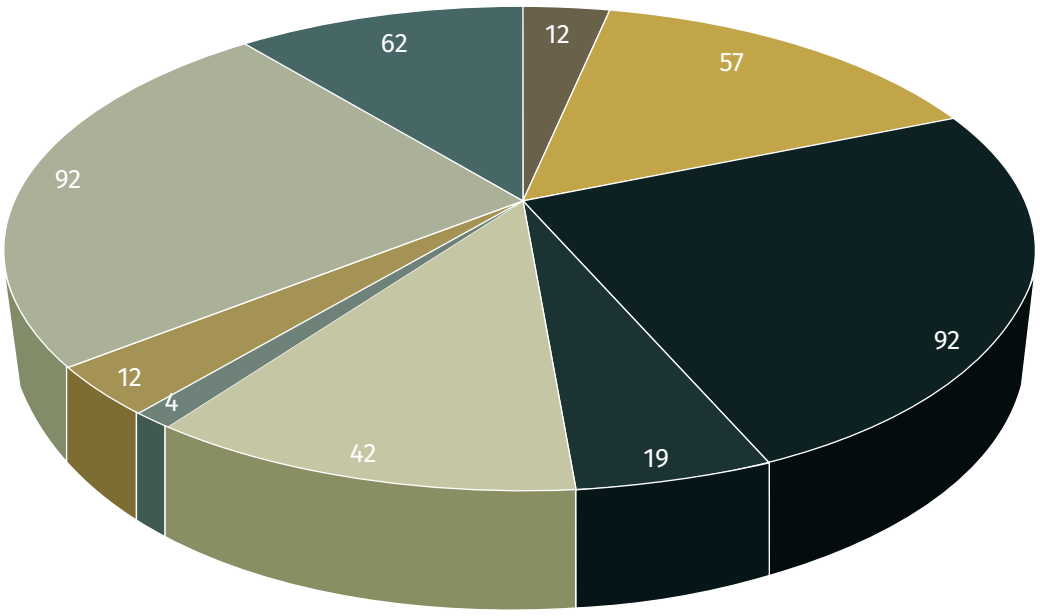
Type Instantie	Aantal
Ministerie	330
Overheidsstichting	58
Overheidsvennootschap	57
Personen en Familie	320
Private sector	46
Totaal	**811**

Overzicht ingediende verzoeken per maand

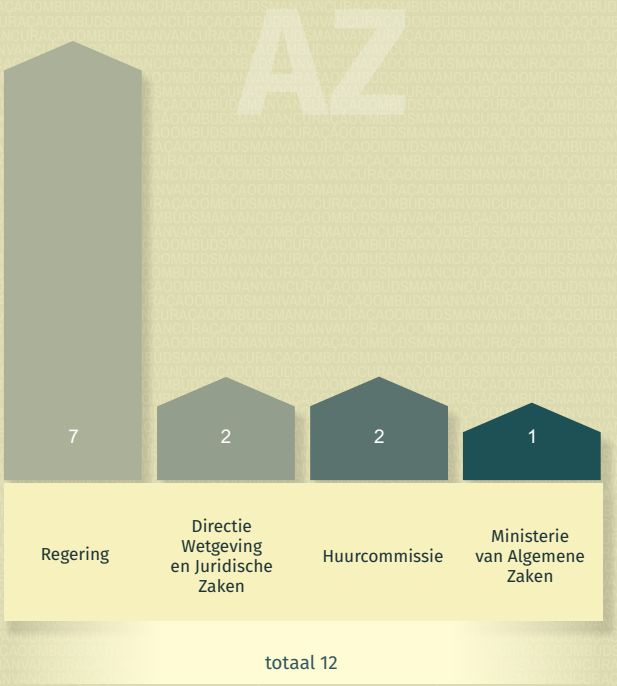
In behandeling genomen formele verzoeken per ministeries

Ministerie van Algemene Zaken	12	Ministerie van Economische Ontwikkeling	4
Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur	57	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	12
Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning	92	Ministerie van Justitie	92
Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening	19	Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	40
Ministerie van Financiën	42		

In behandeling genomen formele verzoeken per ministeries

Ministerie van Algemene Zaken

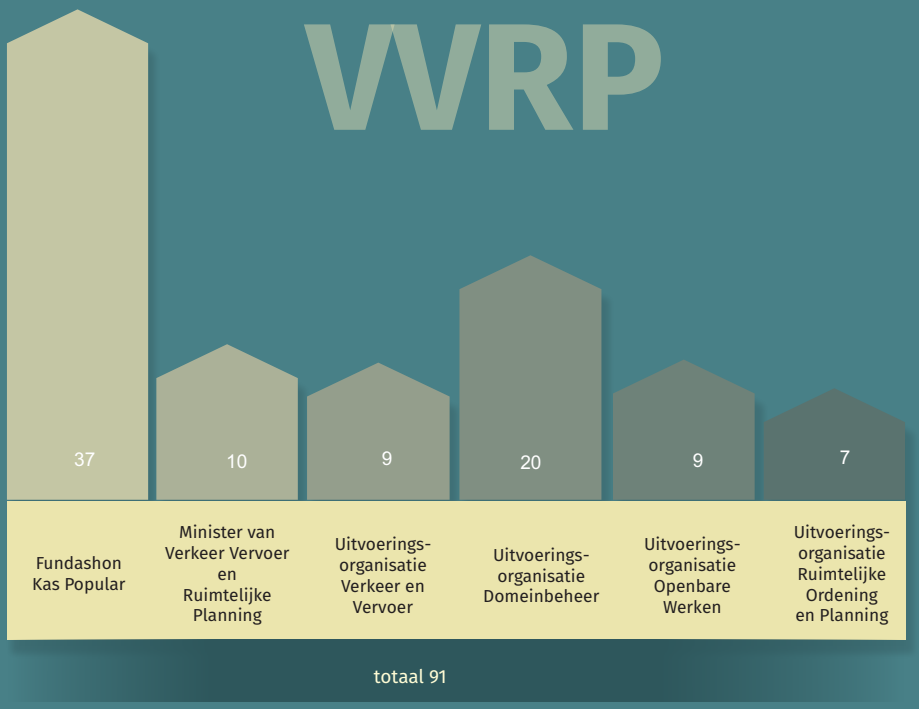
totaal 12

Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur

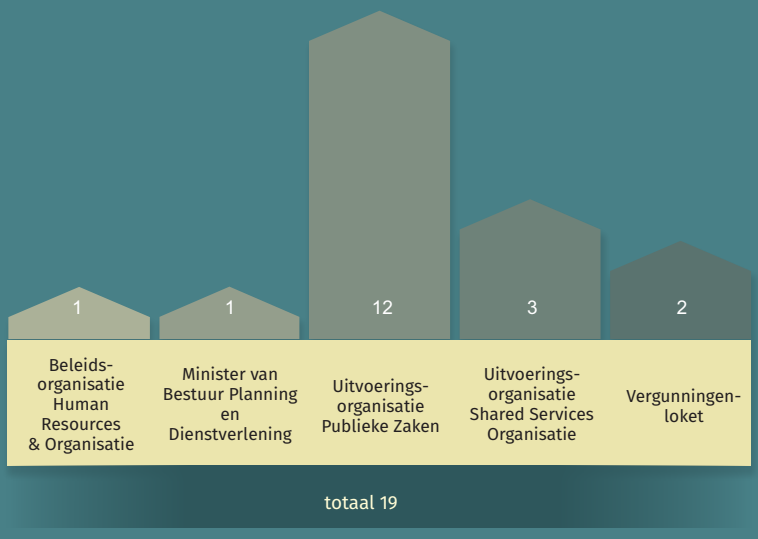

totaal 57

Ministerie van Vervoer, Verkeer en Ruimtelijke Planning

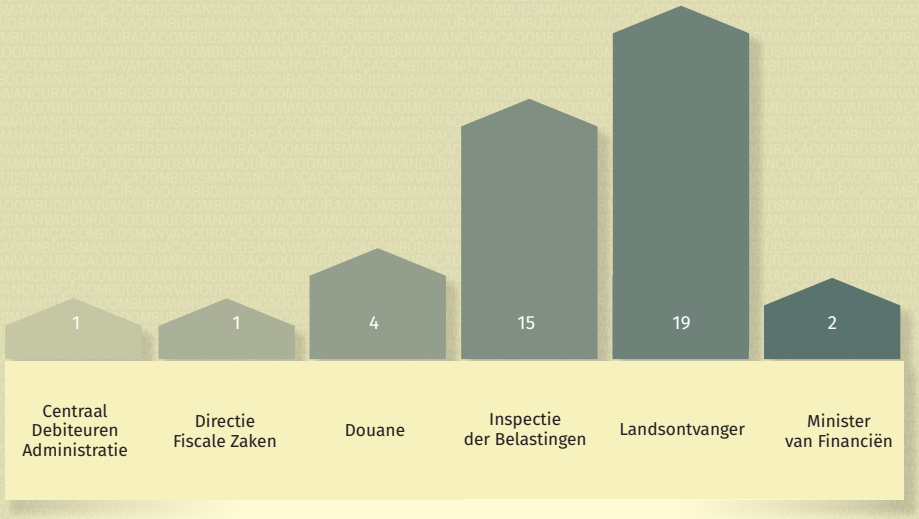

Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening

Ministerie van Financiën

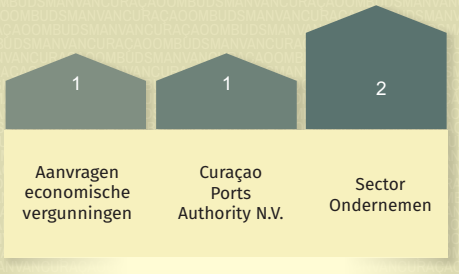
FINANCIËN

totaal 42

Ministerie van Economische Ontwikkeling

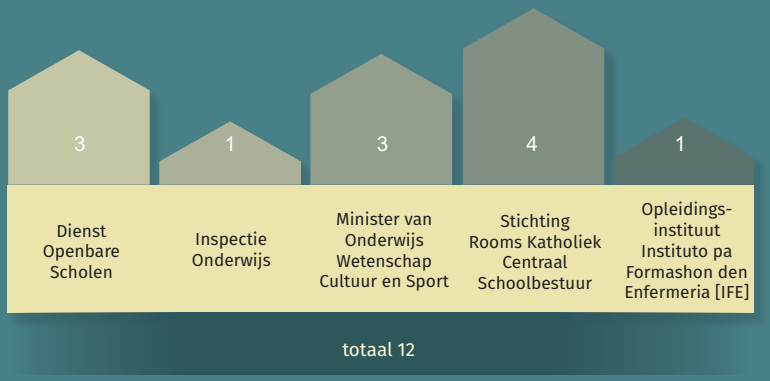
MEO

totaal 4

Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport

OWCS

totaal 12

Ministerie van Justitie

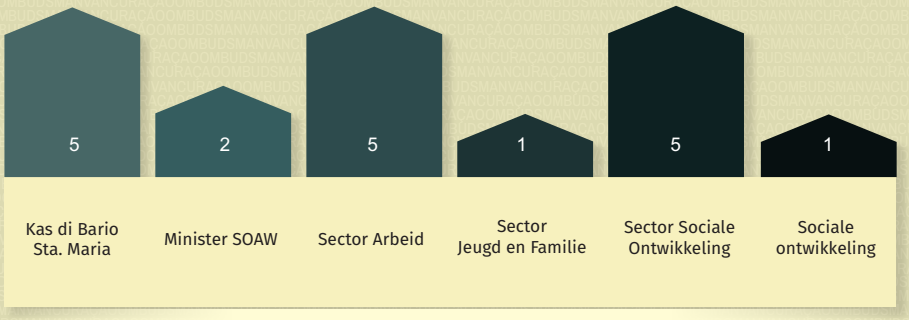
JUSTITIE

totaal 92

Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn

totaal 40

Hoofdstuk 3

DE KINDEROMBUDSMAN

3.1 Inleiding

De Staten van Curaçao hebben op 19 november 2020 de Landsverordening kinderombudsman goedgekeurd. Deze landsverordening is daarna op 20 november 2020, de Internationale dag van de Rechten van het Kind, in werking getreden. Met de inwerkingtreding van de Landsverordening kinderombudsman is de grondslag gecreëerd om een Kinderombudsman aan te stellen die deel zal uitmaken van het instituut van de Ombudsman als een Ombudsman-plaatsvervanger. De inwerkingtreding van de Landsverordening kinderombudsman betekent verder dat ook uitvoering moet worden gegeven aan de in deze landsverordening opgenomen taak om rechten van jeugdigen in Curaçao te monitoren en te beschermen.

3.2 Werving en selectie Kinderombudsman

De werving en selectie van kandidaten voor benoeming in het ambt van Kinderombudsman geschiedt door de Ombudsman aan de hand van een door de Staten van Curaçao op 7 maart 2022 vastgesteld profiel.[1] Gezien onder andere het feit dat de secundaire arbeidsvoorwaarden die betrekking hebben op het ambt van Kinderombudsman nog niet zijn vastgesteld door de regering, kon de procedure van werving en selectie niet worden doorlopen in het verslagjaar.

De wettelijke taak om rechten van jeugdigen in Curaçao te monitoren en te beschermen wordt sinds 20 november 2020 uitgevoerd door de Ombudsman.

3.3 Enkele activiteiten inzake de rechten van het kind

Het belang van het kind, zoals dit is vastgelegd in artikel 3 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (het IVRK), heeft de eerste overweging gevormd bij verschillende van de onderzoeken en overige activiteiten die door de Ombudsman in het verslagjaar zijn uitgevoerd. Zo bevatten de aanbevelingen, naar aanleiding van het rondetafelgesprek en de koninkrijksconferentie over armoede, punten die specifiek betrekking hebben op de verbetering van de situatie van jongeren. [2]

In het jaar 2022 is hoofdzakelijk geprobeerd om de vele uitdagingen waarmee kinderen en hun ouders dan wel hun verzorgers worden geconfronteerd, op praktische manieren – samen met de desbetreffende bestuursorganen – op te lossen.

[1] Dit profiel is als bijlage gevoegd aan dit verslag.
[2] Zie hoofdstuk 4 van dit jaarverslag voor een beknopte weergave van de koninkrijksconferentie en het rondetafelgesprek.

Rights of the

Rights of the Child

1. In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.

2. States Parties undertake to ensure the child such protection and care as is necessary for his or her well-being, taking into account the rights and duties of his or her parents, legal guardians, or other individuals legally responsible for him or her, and, to this end, shall take all appropriate legislative and administrative measures.

3. States Parties shall ensure that the institutions, services and facilities responsible for the care or protection of children shall conform with the standards established by competent authorities, particularly in the areas of safety, health, in the number and suitability of their staff, as well as competent supervision.

Article 3 EVRM
Convention on the Rights of the Child

In het jaar 2022 is hoofdzakelijk geprobeerd om de vele uitdagingen waarmee kinderen en hun ouders dan wel hun verzorgers worden geconfronteerd, op praktische manieren – samen met de desbetreffende bestuursorganen – op te lossen. Veel gevallen en signalen die de Ombudsman in het verslagjaar hebben bereikt, hadden onder meer te maken met:

§ de toegang tot sociale voorzieningen;
§ knelpunten in het onderwijs;
§ uitvoering van ondertoezichtstelling;
§ geweld.

3.3.1 Expertmeeting kinderrechten

Op 25 november 2022 organiseerde de Ombudsman een expertmeeting ten behoeve van deskundigen die werkzaam zijn op het gebied van kinderrechten. Gedurende deze expertmeeting is onder meer stilgestaan bij moderne methoden en technieken om het belang van het kind in alle gevallen zoveel mogelijk te waarborgen. Deze expertmeeting werd georganiseerd in samenwerking met de Nederlandse Nationale Kinderombudsman, prof. dr. mr. M. Kalverboer.[3] In het jaar 2018 heeft de Ombudsman een soortgelijke expertmeeting , ook samen met de Nederlandse Nationale Kinderombudsman, georganiseerd.

3.3.2 Zorgbrief inzake de sociaaleconomische gevolgen van het gebruik van mondkapjes in het kader van de leerplicht

Voor de inhoud van deze zorgbrief wordt hierbij verwezen naar 1.3.1.

[3] Het programma van de expertmeeting is toegevoegd als bijlage.

Hoofdstuk 4

DE BEDRIJFSVOERING VAN HET BUREAU VAN DE OMBUDSMAN

4.1 Inleiding

De Landsverordening ombudsman schrijft in artikel 10 voor dat de Ombudsman in zijn werkzaamheden wordt ondersteund door een bureau.
De werkwijze en inrichting van dit bureau worden autonoom door de Ombudsman bepaald.
De ondersteunende werkzaamheden van het bureau en andere aangelegenheden die de Ombudsman betreffen worden in dit hoofdstuk op hoofdlijnen uiteengezet

4.2 Financiële verantwoording

In het jaar 2022 hebben de Staten van Curaçao een bestedingsbudget van NAf. 2.426.600,00 aan de Ombudsman ter beschikking gesteld. Van dit bedrag was NAf. 125.000,00 op de kapitaaldienst en NAf. 2.301.600,00 op de gewone dienst. In het begrotingsjaar is een bedrag van NAf. 2.491.879,70 gebruikt.[4]

4.3 Personele aangelegenheden

In het verslagjaar zijn vacatures ontstaan voor de functies van klachtbehandelaar (1 fte) en medewerker managementondersteuning (1 fte). De functies die naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Landsverordening kinderombudsman zijn ontstaan, zijn in het verslagjaar niet ingevuld.[5]

4.4 Huisvesting

De Ombudsman heeft in het verslagjaar de beslissing genomen om het aflopende huurcontract met betrekking tot het pand waarin het bureau van de Ombudsman thans is gevestigd, niet te verlengen. Het instituut van de Ombudsman zal daarom – na tien jaar – in de tweede helft van het jaar 2023 een ander adres hebben.

4.5 Rondetafelgesprek inzake armoede

Op 30 september 2022 heeft de Ombudsman een rondetafelgesprek georganiseerd in het Renaissance Hotel over 'Armoede in Curaçao'.[6] Tijdens dit rondetafelgesprek is met deskundigen uit het veld uitvoerig stilgestaan bij onder meer de oorzaken, gevolgen en mogelijke oplossingen voor de hardnekkige armoedeproblematiek in Curaçao. Dit rondetafelgesprek had ook het doel om draagvlak te creëren voor het standpunt dat Curaçao als land zou innemen tijdens de koninkrijksconferentie over armoede die later in het jaar zou worden georganiseerd.

[4] Zie de bijlage voor een compleet overzicht.
[5] Het is de bedoeling om de procedure van werving en selectie om deze functies in te vullen in de tweede helft van het jaar 2023 af te ronden.
[6] Het verslag van dit gesprek is als bijlage toegevoegd aan dit jaarverslag.

4.6 Workshop openbaarheid van bestuur

De Ombudsman heeft op 14 oktober 2022 een workshop georganiseerd in het Avila Hotel over het onderwerp openbaarheid van bestuur. De workshop was bestemd voor medewerkers in de publieke sector en is verzorgd door mr. dr. J. Drop. De heer Drop is Staatsraad in de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Tijdens de workshop is het belang benadrukt van de openbaarheid van bestuur voor het democratische functioneren van de Curaçaose gemeenschap. In dit verband is aandacht besteed aan het feit dat bestuurlijke informatie, gevraagd of ongevraagd, in beginsel beschikbaar moet zijn voor iedereen. De deelnemers hebben in het verlengde hiervan uitgebreid informatie ontvangen over de 'Landsverordening openbaarheid van bestuur Curaçao', die in principe de wettelijke basis vormt van de openbaarheid van bestuur in Curaçao.

4.7 Koninkrijksconferentie inzake armoede

De nationale ombudsmaninstituten van het Koninkrijk hebben samen, op 29 november 2022, in Curaçao aan de University of Curaçao dr. Moises Da Costa Gomez een conferentie georganiseerd waarin uitgebreid is ingegaan op de uitdagingen die voornamelijk de inwoners van het Caribische deel van het Koninkrijk ondervinden als gevolg van armoede.

> bestuurlijke informatie, gevraagd of ongevraagd, in beginsel beschikbaar moet zijn voor iedereen

De deelnemers en sprekers uit alle vier landen van het Koninkrijk zijn tijdens de conferentie uitgebreid met elkaar in gesprek gegaan over de wijze waarop het leven van de inwoners van het Caribische deel van het Koninkrijk – samen binnen het Koninkrijk – zou kunnen worden verbeterd.[7]

4.8 Betrekkingen die de Ombudsman buiten zijn ambt heeft vervuld

In het jaar 2022 heeft de Ombudsman naast zijn ambt de volgende functies verricht:

- § lid van de Antilliaanse Juristenvereniging
- § lid van de Caribbean Ombudsman Association
- § lid, tevens bestuurslid van het International Ombudsman Institute [bestuursfunctie: Director of the IOI's Caribbean & Latin American Region]
- § lid van het Instituto Latinoamericano del Ombudsman

4.9 Rechtspositie Ombudsman

In het verslagjaar is een eerste ontwerp van het landsbesluit, houdende algemene maatregelen waarin de secundaire arbeidsvoorwaarden van de Ombudsman moeten worden opgenomen opgesteld. Aan het pensioen dat deel uitmaakt van de secundaire arbeidsvoorwaarden die aan het ambt zijn verbonden wordt ook gewerkt.

[7] Het bijgevoegde verslag van de conferentie is op 22 december 2022 aan de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn aangeboden.

Onze Missie

> Door middel van het verrichten van onafhankelijk en objectief onderzoek van een kwalitatief hoogwaardig niveau, bevordert de Ombudsman op evenwichtige wijze de integriteit, effectiviteit, transparantie en verantwoordelijkheid van en binnen de publieke sector.

BIJLAGES

01 Profiel Kinderombudsman

02 Programma Expertmeeting Kinderombudsman

03 Verslag Rondetafelgesprek ‘Armoede in Curaçao’

04 Aanbiedingaanbevelingen n.a.v. Koninkrijksconferentie over Armoede

05 Programma Koninkrijksconferentie 2022

06 Budgetuitputting 2022

PARLAMENTO DI KÒRSOU

Parliament of Curaçao · Parlamento de Curazao · Staten van Curaçao

Aan
De Ombudsman van Curaçao
De heer mr. K.R. Concincion
Scharlooweg 41
Alhier.

Willemstad, 11 maart 2022

Uw referentie:	Uw brief:	Onze referentie:
		21-22/00555-0

Onderwerp: Bekrachtiging profiel Kinderombudsman

Geachte heer Concincion,

Met referte aan het bovengenoemde onderwerp bericht ondergetekende u als volgt.

Conform artikel 3, vijfde lid van de Landsverordening ombudsman (A.B. 2010, no. 87) zoals gewijzigd bij de Landsverordening kinderombudsman stellen de Staten een profiel voor het ambt van de Kinderombudsman vast.

De Staten hebben op 7 maart 2022 het profiel van de Kinderombudsman zoals door u voorgesteld in de brief d.d. 2 augustus 2022 bekrachtigd.

Ingevolge bovengenoemde bepalingen van de Landsverordening ombudsman zoals gewijzigd geschiedt, de werving en selectie van de kandidaten die aan de Staten van Curaçao zullen worden voorgelegd voor benoeming in het ambt van de Kinderombudsman, door de Ombudsman van Curaçao.

De Staten zien uit naar een spoedige afhandeling van dit proces.

Hoogachtend,

Voorzitter van de Staten,

Mw. Ch.M. America-Francisca

Wilhelminaplein 4 · Willemstad · Curaçao
telefon +599 9 434-6000 · fax +599 9 461-4491 · e-mail: info@parlamento.cw · website: www.parlamento.cw

Programma Expertmeeting Kinderombudsman 2022

Datum: 25 november 2022
Locatie: Curaçao Marriott Hotel
Gast: M. Kalverboer

Tijdstip	**Activiteit**	
14:30	Ontvangst en registratie	
15:00	• Opening door ombudsman Curaçao	
	• Kennismaking	
	• Introductie van het werk van de Kinderombudsman	
	• Ervaringen Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer	
	• Introductie Kinderrechtenverdrag	
	• Besluiten nemen in lijn met het Kinderrechtenverdrag (het belang van het kind voorop, hoe doe je dat?)	
	• Casusbespreking	
	• Vragen en discussie	
16:45	• Sluiting	
17:00	• Sociale bijeenkomst	

Verslag van het rondetafelgesprek d.d. 30 september 2022 over ‘Armoede in Curaçao’

Aanwezigen

Bos di Hubentut	Sheila Alberto, Nataly Fermin Rashel Hawker
Dienst Openbare Scholen	Dhr. Romer
EBG Schoolbestuur	Dhr. Menig
Federatie Antilliaanse Jeugdzorg	Corina Angel
Fundashon Kas Popular	Jessika de Wind Sueëlla Riley Elrick Quiñones
Ministerie van SOAW	Giseth Robles
Ministerie van SOAW sector familie & jeugd	Miosotis Yearwood Sra. Reina Andrea
Stichting Nos Grandinan	Geselle Coffi Vienneline Felipa
Reda Social	Sonia Delfina Farida Pinedo Rudny Martha
ReMaUni	Darryl Simon
Stichting Rode Kruis	Henki Stomp Maisy Scharbay
Samenwerkende fondsen	Dayline Coffie
SEDA, Sentro di Dama	Mevr. Leetz-Cijntje
Stichting Wit Gele Kruis	Ludwin Boutisma Sivienka Obispo Soraida Concincion
Stichting 60+	Militza Riedel-Rafaela Elton Eisden
Stichting AJJC (Stichting Ambulante Justitiële Jeugdzorg Curaçao)	Mevr. Mildred
Stichting Slachtofferhulp	Mevr. Jordan
Voedselbank	Sheryl Losiabaar
Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO)	Ilona Berggraaf

Introductie

De Ombudsman opent het rondetafelgesprek en heet de aanwezigen welkom. In zijn inleiding geeft de Ombudsman aan dat de situatie met betrekking tot armoede in Curaçao alarmerend is. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de beschikbare cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistieken, berichten uit de media en uit diverse signalen die het Bureau van de Ombudsman bijna dagelijks bereiken. De Ombudsman geeft aan dat hij tijdens het rondetafelgesprek voornamelijk aandacht wil besteden aan de situatie van jongeren en senioren [burgers van 65 jaar of ouder]. De Ombudsman noemt kort enkele onderwerpen die volgens hem van belang zijn voor het gesprek, zoals de gevolgen van armoede voor de zorg en voor de gezondheid. Criminaliteit is ook een onderwerp dat in de praktijk raakvlakken heeft met armoede.

De deelnemers worden door de Ombudsman uitgenodigd om hun praktijkervaringen en voornamelijk hun uitdagingen gedurende het gesprek te delen. Ook worden de deelnemers gevraagd om aan te geven op welke wijze zij menen dat de huidige situatie met betrekking tot armoede duurzaam opgelost kan worden, en hoe aan de financiële middelen moet worden gekomen om deze oplossingen structureel uit te kunnen voeren.

Verder geeft de Ombudsman aan dat de informatie uit dit rondetafelgesprek zal worden gebruikt voor een rondetafelconferentie op koninkrijksniveau die in november 2022 wordt georganiseerd door de ombudsinstituten van het Koninkrijk. De Koninkrijksconferentie zal gaan over het onderwerp armoede, en heeft tot doel de situatie rondom armoede in het Caribische deel van het Koninkrijk in kaart te brengen. In dit kader zal ook worden bekeken op welke wijze samengewerkt kan worden binnen het Koninkrijk, en zullen realistische en uitvoerbare oplossingen worden onderzocht. Door het houden van dit rondetafelgesprek wil de Ombudsman voldoende draagvlak creëren voor het Curaçaose standpunt dat tijdens de Koninkrijksconferentie naar voren zal worden gebracht.

Tot slot geeft de Ombudsman aan dat er een verslag zal worden gemaakt van het rondetafelgesprek en dat dit verslag op een zodanige wijze zal worden opgesteld dat daaruit niet afgeleid zal kunnen worden wie wat heeft gezegd. Het verslag zal gedeeld worden met de deelnemende stakeholders en daarna ook met de relevante ministeries.

Hoofdpunten rondetafelgesprek

Waar te beginnen

De armoedeproblematiek in Curaçao is niet nieuw en bestaat al enige tijd. Er zijn veel gezinnen in Curaçao die al verschillende generaties in armoede leven en deze armoede niet zonder externe hulp kunnen ontsnappen. Er zijn reeds verschillende rapporten geschreven over hoe deze problematiek moet worden

aangepakt, maar de werkelijkheid is dat de situatie nog steeds niet is verbeterd. Er lijkt sprake te zijn van een vicieuze cirkel.

Om de vicieuze cirkel te doorbreken is de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen belangrijk, maar er moet voornamelijk aandacht worden besteed aan het veranderen van de mentaliteit van de burger. In de praktijk blijkt dat er sprake is van een materialistische mentaliteit in onze gemeenschap. Deze mentaliteit heeft tot gevolg dat de burger soms misbruik maakt van de hulp die aan hem wordt verleend, en dat deze hulp daardoor juist de mensen die hem het hardst nodig hebben niet bereikt. Deze mentaliteit is echter niet het gevolg van armoede, nu er genoeg voorbeelden zijn van burgers die voldoende middelen van bestaan hebben en die zich toch schuldig maken aan deze handelwijze. Erkend moet dus worden dat er niet alleen sprake is van burgers die in armoede leven, maar ook van armoede die in de burger leeft.

In de praktijk blijkt verder dat het geven van goederen [kleding, voedsel etc.] slechts een tijdelijke oplossing is en dat de burger vaak gewend raakt aan een systeem waarin hij/zij gratis 'dingen' krijgt. Burgers worden niet genoeg geleerd om zelfredzaam te zijn. De hulp die op dit moment aan arme gezinnen wordt gegeven, moet fundamenteel anders ingericht worden. Er moet meer nadruk worden gelegd op het leren van de burger om zijn eigen verantwoordelijkheid te dragen en om te leven binnen de eigen financiële grenzen.

Er wordt ook aangegeven dat er sprake is van te weinig sociaal-maatschappelijke controle, waardoor mensen zich niet aansprakelijk voelen voor belangrijke kwesties die hen of anderen aangaan. Dit geldt voor zowel de hulpbehoevende persoon als de hulpverlenende instantie. Er moet gewerkt worden aan het empathische vermogen van zowel de hulpverlener als aan die van degene die deze hulp ontvangt. Normen en waarden moeten een centrale rol krijgen in de gemeenschap.

Tijdens het overleg is verder naar voren gekomen dat het noodzakelijk is om te investeren in meer en betere begeleiding van de burger die in armoede leeft. Begeleiding kan echter alleen effectief zijn, indien de burger voldoende middelen van bestaan heeft. Op dit moment is het zo dat sommige begeleiders soms uit eigen zak moeten investeren in hun werk en in de burger, omdat er onvoldoende middelen beschikbaar worden gesteld vanuit de organisatie. De vorm en de duur van de begeleiding moeten verder beter afgestemd worden op de aard van het probleem waarmee de burger zit. Verder is het zo dat er onvoldoende begeleiders zijn om de burger echt effectief te kunnen helpen. Bij sommige organisaties is het op dit moment zelfs zo dat de begeleiding van hun cliënten enkel door vrijwilligers wordt gedaan.

Tijdens het rondetafelgesprek is ook genoemd dat er uit een onderzoek van Sentro di Detenshon i Korekshon Kòrsou (SDKK) is gebleken dat een relatief hoog percentage van de gevangenen licht verstandelijk beperkt was. In de praktijk moet rekening gehouden worden met de LVB-problematiek bij het opstellen van een begeleidingsplan. Het is uiteraard nodig dat de begeleider over de nodige competenties beschikt om te kunnen herkennen dat er sprake is van een burger die licht verstandelijke beperkingen heeft. In de praktijk moet dus ervoor gezorgd worden dat de begeleiders over het juiste opleidingsniveau beschikken.

Het is voorts van groot belang om ook in de begeleider [de medewerker] zelf te investeren. In het verlengde hiervan is het noodzakelijk om aandacht voor het psychologische en mentale welzijn van de begeleiders te hebben.

Voldoende woongelegenheid is een ander aandachtspunt dat naar voren is gekomen. Er moet voor gezorgd worden dat het aanbod van sociale woningen omhoog gaat. De burger moet echter begeleid worden alvorens hij/zij in een sociale woning krijgt toegekend. Deze begeleiding houdt niet op, op het moment dat de burger reeds in de sociale woning woont.

Sociale problemen, zoals geen of weinig werkervaring of het gebrek aan een opleiding, zijn vaak de aanleiding voor een armoedige situatie. Tijdens het gesprek is aangegeven dat er meer geïnvesteerd moet worden in educatie en onderwijs. De gesprekpartners hebben ook aangegeven dat scholen (leerkrachten) de opvoeding (taken van de ouders) van de schoolgaande kinderen op zich hebben genomen. Er heeft door de jaren heen een verschuiving van verantwoordelijkheden plaatsgevonden, waarbij de ouder niet in voldoende mate betrokken is bij de ontwikkeling van het eigen kind.

Er moet meer geïnvesteerd worden in de jeugd. Het voorstel is naar voren gekomen om eten op scholen uit te delen, daar het naar school gaan zonder te ontbijten ook een actueel probleem is. Daarnaast is het belang van de 'doorlopende leerlijn' onderstreept. Zowel de voorschoolse- als de naschoolse educatie moeten in dit verband beter aansluiten op het reguliere onderwijs. Ouders moeten ook betrokken worden in dit verband, door bijvoorbeeld hun participatie in oudercommissies te stimuleren. Vaders moeten in dit verband hun verantwoordelijkheid nemen, maar moeten aan de andere kant ook de gelegenheid krijgen om die verantwoordelijkheid te dragen. Er zou verder beter en meer gebruik moeten worden gemaakt van de schoolgebouwen voor naschoolse activiteiten.

Projecten die een positieve bijdrage leveren aan educatie, kunst en cultuur dienen voor een langere periode gefinancierd te worden, zodat ze echt effect hebben. Er moet hierbij meer en beter gebruik gemaakt worden van buurthuizen. Op dit moment worden buurthuizen vaker voor commerciële activiteiten gebruikt dan voor bijvoorbeeld educatieve activiteiten die de sociale cohesie in een buurt versterken.

Het belang van data/gegevens is ook onderstreept. Beslissingen om armoede aan te pakken moeten gebaseerd worden op adequate data. Betere dataverzameling en -verwerking (wetenschappelijke onderzoeken) zijn dus nodig om met realistische en duurzame oplossingen te kunnen komen.

Hoe verder

Er moet minder gepraat en geschreven worden en meer concrete stappen worden ondernomen. Enkele van de voorgestelde stappen zijn:

- maak een samenvatting van alle rapporten die reeds geschreven zijn over het onderwerp armoede en stel een actiepuntenlijst op;
- stel wetgeving op, waarin ouders worden verplicht om bij te dragen de opvoeding van hun eigen kind;

- pas het onderwijssysteem op het eiland aan, en kijk daarbij naar onderwijssystemen in de regio;
- verhoog het aantal leerplichtambtenaren;
- stel meer geld beschikbaar voor scholen;
- verbeter de samenwerking tussen de stakeholders en stel een landelijke sociale kaart op;
- besteed meer aandacht aan het opstellen van beleid dat armoede voorkomt;
- zorg ervoor dat de personen die betrokken zijn in de hulpverlening integer zijn;
- verhoog het aantal maatschappelijk werkers binnen de hulpverleningsketen;
- leid meer maatschappelijk werkers op;
- maak gebruik van de kennis en ervaring die aanwezig is op het eiland en stel een platform in die de overheid kan ondersteunen met advies en raad bij de bestrijding van armoede.

Slot

Het is duidelijk dat er behoefte is om vaker en langer over het onderwerp ‘armoede’ in gesprek te gaan. Dit initiatief van de Ombudsman moet daarom worden gezien als een eerste stap en de Ombudsman zegt daarom toe meerdere bijeenkomst over het onderwerp te zullen organiseren.

De Ombudsman dankt alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en hun bijdrage en sluit het gesprek.

Ombudsman

Aan:
De Minister van Sociale Ontwikkeling,
Arbeid en Welzijn
WTC-Building
Curaçao

Uw nummer: Uw brief van: Briefnummer: 0942/2022

Onderwerp: aanbieding aanbevelingen n.a.v. Koninkrijksconferentie over armoede

Curaçao, 22 december 2022

Geachte Minister,

De nationale ombudsmaninstituten van het Koninkrijk hebben op 29 november 2022 een conferentie georganiseerd in Curaçao over de armoedeproblematiek in het Koninkrijk. Het voornaamste doel van deze conferentie was om met deelnemers uit het veld, en met elkaar, in gesprek te gaan over de wijze waarop armoede het leven van de bijna 18 miljoen inwoners van het Koninkrijk beïnvloedt, en hoe het leven van deze inwoners kan worden verbeterd. Voor uw gemak treft u hierbij een afschrift van het programma van deze conferentie aan.

Gedurende de conferentie werd voornamelijk ingegaan op de uitdagingen van de inwoners van het Caribische deel van het Koninkrijk, en is eveneens uitvoerig stilgestaan bij het feit dat er sprake is van één Koninkrijk waarin alle burgers dezelfde nationaliteit hebben, ongeacht in welk van de vier landen ze zijn geboren. De conclusie was dat een gedeelde nationaliteit en een gedeeld Koninkrijk niet per definitie betekent dat de woon- en leefomstandigheden van burgers in al deze landen gelijk zijn. Armoede in het Europese deel van het Koninkrijk is in de praktijk daarom niet hetzelfde als armoede in het Caribische deel van het Koninkrijk. Dit neemt uiteraard niet weg dat er in beide delen van het Koninkrijk mensen zijn die over onvoldoende materiële, culturele en sociale middelen beschikken, waardoor zij uitgesloten zijn van een levensstandaard die als minimaal wordt gezien in de samenleving waarin zij leven.

Wij menen dat bij het voeren van gesprekken over de uitdagingen die de diverse landen bij de aanpak van de armoedeproblematiek tegenkomen, het noodzakelijk is om met elkaar in dialoog te gaan en te blijven, om samen de armoede in de landen op effectieve wijze te kunnen bestrijden. Deze dialoog dient in ieder geval te gaan over de inwoners van het Koninkrijk en wat er moet gebeuren om ervoor te zorgen dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten. Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat de armoedeproblematiek niet alleen

Scharlooweg 41, Tel: (+5999) 461-0303
Info@ombudsman-curacao.cw

over cijfers, juridische analyses en trends gaat, maar over mensen en de wijze waarop hun leven wordt beïnvloed door hun omstandigheden.

Uit de conferentie zijn verschillende waardevolle suggesties voortgevloeid, die tot doel hebben om de armoedeproblematiek in de Caribische regio op een zo effectief mogelijke wijze aan te pakken. Een deel van deze suggesties – die grotendeels zijn geformuleerd in samenspraak met de deelnemers – wordt hieronder aangegeven. Deze suggesties zijn:

a. er moet van overheidswege een gratis juridisch loket worden gecreëerd waar de burger terecht kan met vragen die onder meer betrekking hebben op zijn rechten;
b. het bestaande sociale vangnet moet aanzienlijk worden verbeterd, en daarbij moet extra aandacht worden besteed aan het institueren van schuldhulpverleningstrajecten;
c. de taalbeheersing c.q. meertaligheid van de burger moet worden verbeterd en gestimuleerd om daarmee ook een betere aansluiting op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen;
d. alle kinderen – ook kinderen die licht verstandelijke beperkingen hebben – moeten toegang hebben tot kwalitatief goed onderwijs;
e. het recht van senioren op betere zorg moet worden versterkt.

Uitvoering van de bovengenoemde suggesties is naar onze mening een eerste en belangrijke stap om de armoedeproblematiek in het Koninkrijk op effectieve wijze aan te pakken. Wij realiseren ons uiteraard dat concrete beslissingen hieromtrent alleen op politiek-bestuurlijk niveau kunnen worden genomen, waarbij een goede samenwerking en afstemming op het niveau van de landen van uiterst groot belang is.

Graag treed ik met u in gesprek om onze zienswijze over de uitvoering van deze suggesties met u te delen. Uw reactie zie ik met veel belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

De Ombudsman van Curaçao
K.R. Concindion

22/12/2022

cc
De Minister van Algemene Zaken

Koninkrijksconferentie 2022

Programma

Datum	29 november 2022
Locatie	University of Curaçao, Dr. Moises da Costa Gomez
Land	Curaçao
Moderator	Raquel Weisz
Voertaal	Nederlands

Tijdstip	Activiteit	Duur
08:00	Ontvangst en registratie	25 min
08:25	Sprekers nemen plaats op het podium	5 – 7 min
08:30	Opening: Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	5 – 7 min
08:37	Welkomstwoord Ombudsman van Curaçao	5 – 7 min
08:44	Welkomstwoord Ombudsman van Sint Maarten	5 – 7 min
08:51	Welkomstwoord Nationale ombudsman	5 – 7 min
08:58	Welkomstwoord Kinderombudsman	5 – 7 min
	Sprekers verlaten het podium	
09:05	Dhr. Raymond Jessurun (spreker SXM)	20 – 25 min
09:30	Dhr. Sean de Boer (spreker CUR)	20 – 25 min
09:55	Mevr. Viola Heutger (spreker AUA)	20 – 25 min
10:20	Mevr. Nina den Heyer (spreker BES)	20 – 25 min

10:45	Korte pauze	15 min
11:00	Mevr. Annemarie Tuzgöl-Broekhoven (spreker NL)	20 – 25 min
11:25	Mevr. Veronica Jansen-Webster (spreker SXM)	20 – 25 min
11:50	Mevr. Tamara Salsbach (spreker CUR)	20 – 25 min
12:15	Pauze (lichte lunch - inclusief)	45 min
13:00	Panel met de verschillende sprekers. De sprekers beantwoorden vragen n.a.v. de verschillende presentaties in de ochtend. Daarna volgt er een open discussie met de zaal. *Vragen kunnen in het Nederlands, Engels en Papiamentu gesteld worden.*	
14:30	Conclusie van de conferentie. Welke acties worden er ondernomen?	
15:00	Sluiting	
15:15 – 17:00	Sociale bijeenkomst	

Beschrijving	Oorspronkelijk budget	Begrotings-wijziging	Totaal budget	Werkelijke inkomsten/uitgaven	Openstaande verplichtingen	Totale uitputting	Restant budget
10 Staatsorganen en ov.Alg.Org.							
02 Algemeen beheer Staatsorganen							
100203 Ombudsman							
4211 Salarissen,Lonen&Bezoldiging	783.200,00		783.200,00	804.039,87		804.039,87	20.839,87-
4212 Overwerk				2.571,40		2.571,40	2.571,40-
4213 Kindertoelage	7.700,00		7.700,00	5.105,00		5.105,00	2.595,00
4214 Vakantietoelage				4.922,70		4.922,70	4.922,70-
4216 Over. Uitg.Salarissen&Lonen		14.000,00	14.000,00	30.848,94		30.848,94	16.848,94-
4221 Afdracht AOV/AWW	78.900,00		78.900,00	56.147,89		56.147,89	22.752,11
4222 Afdracht AVBZ	4.200,00		4.200,00	3.918,31		3.918,31	281,69
4225 APNA Pensioenbijdragen	94.000,00		94.000,00	85.162,25		85.162,25	8.837,75
4229 Afdracht BVZ premie	77.200,00		77.200,00	62.702,42		62.702,42	14.497,58
4321 Inhuur van Personeel	35.000,00	8.000,00-	27.000,00	23.016,43		23.016,43	3.983,57
4322 Kosten Rechtsbijstand	5.000,00	5.000,00-					
4323 Kosten Vertaling&Vertolking	8.000,00	7.900,00-	100,00				100,00
4324 Stag. Vrijw. & Vakantiejobs	10.500,00	5.725,00	16.225,00	15.621,43	530,00	16.151,43	73,57
4331 Werving Personeel	35.000,00	34.900,00-	100,00				100,00
4334 Opleiding & Traning	27.500,00	20.350,00-	7.150,00	7.746,05		7.746,05	596,05-
4337 Vervoer	10.000,00	4.500,00-	5.500,00	6.720,00		6.720,00	1.220,00-
4338 Vergaderkosten&Presentiegeld	30.000,00	15.000,00-	15.000,00	14.769,22		14.769,22	230,78
4339 Representatie&Voorlichting	100.000,00	42.100,00-	57.900,00	57.897,49		57.897,49	2,51
4341 Vervoer, Reis&Verblijfkosten	70.000,00	18.300,00-	51.700,00	50.586,81		50.586,81	1.113,19
4351 Huur Gebouwen & Terreinen	313.200,00	7.525,00	320.725,00	320.708,23		320.708,23	16,77
4352 Onderhoud Gebouwen&Terreinen	26.700,00	39.500,00	66.200,00	64.181,15	1.758,69	65.939,84	260,16
4353 Verz. & Belast. Huisvesting	6.000,00	6.000,00-					
4354 Verbruik Nutsvoorzieningen	66.000,00	15.675,00-	50.325,00	50.253,86		50.253,86	71,14
4355 Huur Duurzame Roerende Goed.	1.500,00	2.000,00	3.500,00	2.675,34		2.675,34	824,66
4356 Onderhoud Duurz.Roer. Goed.	15.000,00	5.975,00-	9.025,00	8.777,56		8.777,56	247,44
4357 Overig Huisvesting	25.000,00		25.000,00	21.987,30		21.987,30	3.012,70
4371 Huur & Lease Kantooruitrust.	8.000,00	8.000,00-					
4372 Onderhoud Kantooruitrusting	72.500,00	21.000,00	93.500,00	92.277,02	318,00	92.595,02	904,98
4373 Kleine Inventarisgoederen	41.000,00	51.000,00	92.000,00	90.719,88	296,48	91.016,36	983,64
4374 Telefoon & Faxkosten	30.000,00	14.025,00-	15.975,00	15.841,08	105,99	15.947,07	27,93
4375 Porto & Vrachtkosten	2.000,00	1.800,00-	200,00	135,04		135,04	64,96
4376 Abonnementen & Lektuur	21.500,00	1.000,00-	20.500,00	19.841,91		19.841,91	658,09
4377 Contributies&Lidmaatschappen	6.000,00	3.250,00-	2.750,00	2.653,75		2.653,75	96,25
4378 Publieke Voorlichting	100.000,00	72.000,00-	28.000,00	27.801,17	180,00	27.981,17	18,83
4379 Advieskosten	30.000,00	25.000,00-	5.000,00	3.979,13		3.979,13	1.020,87
4380 Accountantskosten	30.000,00	30.000,00-					
4381 Overige Kantoorexploitatie	3.000,00	500,00-	2.500,00	2.065,70		2.065,70	434,30

Beschrijving	Oorspronkelijk budget	Begrotings-wijziging	Totaal budget	Werkelijke inkomsten/uitgaven	Openstaande verplichtingen	Totale uitputting	Restant budget
4422 Onderhoud Voertuigen	7.500,00	6.400,00	13.900,00	13.887,04		13.887,04	12,96
4423 Verbruik Benzine & Olie	7.000,00	1.000,00-	6.000,00	5.000,00		5.000,00	1.000,00
4424 Verzek.&Belast.Openb.vervoer	14.200,00	6.900,00-	7.300,00	7.255,56		7.255,56	44,44
4426 Overig Openbaar Vervoer	300,00	300,00-					
4467 Overig Uitbesteed Werk	85.000,00	214.325,00	299.325,00	291.012,92	5.870,70	296.883,62	2.441,38
4511 Normale Afschrijvingen				96.010,49		96.010,49	96.010,49-
4921 Kantoor Inrichting	25.000,00	10.000,00-	15.000,00	15.000,00		15.000,00	
4922 Kantoor Apparatuur	100.000,00	63.100,00-	36.900,00	36.827,86		36.827,86	72,14
4923 Transportmiddelen		73.100,00	73.100,00	71.211,50		71.211,50	1.888,50
100203 Ombudsman	2.412.600,00	14.000,00	2.426.600,00	2.491.879,70	9.059,86	2.500.939,56	74.339,56-
02 Algemeen beheer Staatsorganen	2.412.600,00	14.000,00	2.426.600,00	2.491.879,70	9.059,86	2.500.939,56	74.339,56-
10 Staatsorganen en ov.Alg.Org.	2.412.600,00	14.000,00	2.426.600,00	2.491.879,70	9.059,86	2.500.939,56	74.339,56-

Scharlooweg 41
telefoon: +599 9 461-0303
fax: +599 9 461-9483

website: www.ombudsman.cw
facebook: Ombudsman of Curaçao
email: info@ombudsman.cw

ombudsman.cw ombudsmancuraçao

Info@ombudsman.cw

2022 Jaarverslag
Ombudsman van Curaçao
Scharlooweg 41
+599 9 461-0303
Info@ombudsman.cw